Desvelirea statuii poetului Andrei Mureşanu la Bistriţa

Peste 8 mii de români au participat la actul proslăvirii memoriei lui Andrei Mureşanu. — Cuvântările

Bistriţa Năsăud, 29 Noembrie

Pentru întâia oară cade, în Ardeal, vălul de pe chipul de bronz al lui Andrei Mureşanu.

Oraşul naşterii şi copilăriei bardului redeşteptării noastre naţionale, în haină de sărbătoare, prin freamătul de entusiasm şi avânt de nedescris al celor peste 8 mii de români prezenţi, veniţi din toate colţurile judeţului, i-a adus omagiul cald de recunoştinţă.

Glas vibrant de proslăvire a memoriei lui s'a înălţat în acest colţ de ţară istoric, de către exponenţii descendenţilor faimoaselor „Catane Negre" de odinioară, căci vremea de azi, cu toate izbânzile ei, îi aparţine, fiindcă a biruit crezul lui.

SOLEMNITATEA

La ora 9 dim., s'au oficiat serviciii divine la cele biserici româneşti, ortodoxă şi greco-catolică.

La ora 10, în faţa marei mulţimi

D. Victor Hodor, secretarul general al Rezidenţei Regale a ţinutului Someş, rostind u-şi cuvântarea. Alături P. S. episcop Iuliu Hossu

de ţărani şi intelectuali, s'a desfăşurat solemnitatea desvelirii şi sfinţirii monumentului lui Andrei Mureşanu, ridicat în piaţa simbolică a Unirii.

Au fost de faţă: P. S. episcop dr. Iuliu Hossu, care împreună cu un sobor de preoţi a sfinţit monumentul; d-nii: Victor Hodor, secretar general al rezidenţei regale a ţinutului Someş, d. gen. Al. Hanzu, rezident regal, fiind împiedicat să vină; dr. Leon Scridon, fost ministru, dr. Tit Mălai şi dr. Emilian Lemeny, profesori universitari din Cluj; teologii Al. Bechiş, Ion Pop şi Grigore Iustin, cari au însoţit dela Cluj pe P. S. episcop dr. Iuliu Hossu, apoi rudeniile în viaţă ale lui Andrei Mureşanu, Atanasie Popa, inspector al „Străjii Ţării", o delegaţie de bucovineni în frunte cu d-nii: prim pretor Gavril Rotaru, ca reprezentant al prefectului de Câmpulung, dr. Gheorghe Alexandrescu, prof. Nicolae Plămadă şi notar Nistor Alboiu, reprezentând „Liga Culturală" din Câmpulung, membrii comitetului de iniţiativă a ridicării monumentului, membrii comitetului de organizare a festivităţii, reprezentanţii tuturor autorităţilor, instituţiilor publice şi particulare, culturale şi artistice, din oraşul şi judeţul nostru, d. colonel Ion Dumitrache, prefectul judeţului Năsăud, prof. Ştefan Lupu, Ioan Goga, dr. Graţian Fetti, şi alţii.

Corul societăţii „Mihai Viteazul" de sub preşedinţia d-lui dr. Gh. Banu, secretarul general al primăriei, sub conducerea d-lui prof. Erwin Lurtz, a intonat „Imnul Regal" şi „Deşteaptă-te române", care au fost cântate apoi de toţi cei prezenţi, răsunând în întreg oraşul.

CUVANTAREA P. S. EPISCOP DR. IULIU HOSSU

Primul a luat cuvântul P. S. episcop dr. **Iuliu Hossu**, care a spus în esenţă următoarele:

„Pe cărarea pregătirii plinirii vremii s'a arătat fiul lui Dumnezeu.

Dumnezeu a aşezat în cursul veacurilor, proroci chemători cu glas dumnezeesc, pentru a pregăti primirea a ceeace pogoară din cer şi formării sufletului nou.

Şi au venit vestitorii cu glas de arhanghel al judecăţii şi dreptăţii lui Dumnezeu.

Unul dintre aceştia este acela a cărui chip s'a desvelit aci.

E o mare bucurie, un praznic luminat pentru neamul întreg.

Fiu ales al acestor plaiuri, fiu al cetăţii noastre, a păşit pe acest pământ, pe care astăzi călcaţi în plină lumină şi libertate.

Andrei Mureşanu era întemeiat pe credinţă în Dumnezeu.

Deaceea glasul lui a răsunat neîntrerupt în sufletul neamului.

Cuvântul lui de acum 70 de ani a fost cuvânt de nădejdie, cântare de leagăn, el a stăvânit toate sufletele deatunci încoace.

A crezut în dreptatea lui Dumnezeu şi plinirea ei.

„Preoţi cu cruce în frunte, căci oastea e creştină.." a strigat el.

S'a cutremurat şi cenuşa înaintaşilor în morminte.

Astăzi, când sub ochii fericiţi ai noştri, se desfăşoară acest praznic, când trăim clipe de libertate, să nu uităm niciodată că ele sunt rodul chemării la unire, la dragoste, prin dărâmarea tuturor piedicilor.

La hotarele ţării, noi purtătorii crucii suntem chemaţi să ne aşezăm în fruntea oştirii.

Aducem rugăciuni fierbinţi, pentru a ieşi întăriţi în suflet, în dragoste şi unire.

Dumnezeu va da putere poporului său şi-l va binecuvânta în pace.

Cu acest praznic luminat, neamul românesc aduce un semn de adâncă recunoştinţă lui Andrei Mureşanu".

CUVANTAREA D-LUI VICTOR HODOR

D. Victor Hodor, secretarul general al Rezidenţei Regale a ţinutului Someş, a spus între altele:

„In momentul când la Bistriţa

Monumentul Andrei Mureşanu, la Bistriţa

reuşit să cimenteze încrederea în valoarea şi trăinicia acestor ideaiuri. Versurile lui, cari pătrund în inimile fiecărui român odată cu primele impresii ale copilăriei şi îl însoţesc în tot cursul vieţii, produc momente de reculegere binefăcătoare şi revărsări de entusiasm reconfortant, au sămănat în toate sufletele îndemnuri la înfrăţire şi la sacrificiu.

Victor Hugo, vorbind despre opera unui mare poet contimporan, spune că datorăm recunoştinţă acelora ale căror creaţiuni şi fapte fac ca inimile noastre să bată mai nobil.

Andrei Mureşanu are şi el dreptate la această supremă recompensă naţională".

ALTE CUVANTARI

D. IOAN PAVEL, fost inspector şcolar, preşedintele despărţământului local al „Astrei", a spus:

„Cea mai veche asociaţie culturală a românilor de dincoace de Carpaţi, „Astra", înfiinţată acum 77 de ani, de către contimporanii lui Andrei Mureşanu, în frunte cu nemuritorul Saguna, a fost mereu pe linia marilor aspiraţii ale neamului, luptând pentru ridicarea acestuia prin lumină, întărirea lui economică, fortificarea conştiinţei naţionale şi cu deosebire pentru unirea în cuget şi simţiri, atât de imperios trâmbiţată de Andrei Mureşeanu, unire în cuget şi simţiri de care şi astăzi avem atâtea nevoe, spre a face un zid solidar românesc împotriva duşmanilor de veacuri.

Despărţământul culturei judeţean al „Astrei" din acest colţ de ţară, prin glasul meu aduce, cu prilejul înălţătoarei serbări de astăzi, pioasa sa recunoştinţă marelui sgu-

duitor de suflete, nemuritorului Andrei Mureşanu".

D. AUREL ŞOROBETEA, directorul liceului „George Coşbuc" din Năsăud, a spus:

„Şcoala românească aduce prin mine prinosul de recunoştinţă lui Andrei Mureşanu, bardul redeşteptării noastre naţionale.

Am venit să ne închinăm cu toţii în faţa acestui fiu al oraşului Bistriţa, împrospătându-ne în memorie cuvintele lui: „Cauza comună naţională română să ne fie o cauză sfântă până a moarte; ea să fie ferită ca lumina ochilor de orice discordie, sciziune, de orice duşmănie ori ură confesională, care n'are de ce încăpea între români, sub nici un pretext, ca măr de ceartă, căci cari stârnesc ura confesională sunt duşmanii românismului şi orice dihănii, numai români adevăraţi nu.."

D-na AURELIA DR. BARSAN, directoarea gimnaziului de fete din localitate, a spus: „Nici de femeia română n'a uitat Andrei Mureşanu, cântăreţul nostru, care aici şi-a deschis ochii, aici şi-a plămădit sufletul, aici, în copilărie încă, a simţit că românul trebue să fie stăpân pe pământul acesta, lăsat moştenire de mii de ani de strămoşii lui. El, cântăreţul, căruia adâncul tainic al sufletului i-a spus, c'a sunat ornicul sorţii, c'a bătut ceasul libertăţii.

D. GAVRIL ROTARU, prim-pretor, în numele d-lui prefect de Câmpulung, a spus:

„Fiii judeţului Câmpulung din Bucovina, ţara fagilor, descendenţi ai arcaşilor şi plăeşilor lui Ştefan cel Mare, cari au crescut în cântecul lui Andrei Mureşanu, astăzi turburaţi de duioase amintiri şi copleşiţi de măreţia clipei, îşi trimit prinosul lor de închinare marelui Andrei Mureşanu, depunând această jerbă de flori la picioarele lui..."

C. S. protopopul IOAN PETRINGEL, vice-preşedintele comitetului de iniţiativă a ridicării statuii lui Andrei Mureşanu, a spus:

Printre Românii din jud. Năsăud, dar mai ales în sânul populaţiei româneşti din Bistriţa, s'a auzit adeseori mărturisită dorinţa de a se ridica o statue poetului Andrei Mureşanu. Neamul românesc, ajuns, prin grele şi îndelungate lupte, la unitatea şi libertatea naţională, se simţea îndatorat să aducă un prinos de recunoştinţă unui bărbat, care prin talentul său poetic şi prin sufletul său mare, a contribuit la isbândirea idealului naţional, ce ne-a adus ţara noastră de azi. Statuia aceasta nu-şi putea găsi loc mai potrivit decât în oraşul Bistriţa, din cauză că aici s'a născut, aici îi sunt îngropaţi părinţii şi fraţii şi aici îi trăesc strănepotii. Pentru statue s'a ales această piaţă din motivul că aici s'a jucat în 1918, la intrarea primelor trupe române în acest oraş, frumoasa horă a Unirii. Deci nu se putea un loc mai potrivit pentru un poet, care a dorit unirea românilor, decât într'o piaţă care să simbolizeze această unire. D. dr. Victor Moldovan, fost ministru s'a făcut executorul acestei dorinţe patriotice şi a constituit un comitet compus din d-nii: dr. Victor Moldovan, preşedinte; Ioan Petringel, vice-preşedinte; preot Ioan Sângeorzan, secretar, iar membri: Ştefan Lupu, prof. la lic. „Al. Odobescu"; Gh. Matheiu, preşedintele meseriaşilor, comercianţilor şi muncitorilor români; Ioan Sassu, arhitect; Ioan Bogza, meseriaş; Mihail Encean, Teodor Toma, Vasile Sângeorzan, Pavel Urs al Goroaiei şi Aurel Filimon, proprietar. Acest comitet avea menirea să adune fondurile trebuincioase ridicării statuii marelui poet naţional. Sumele s'au strâns din contribuţia primăriei oraşului Bistriţa şi a deputaţilor şi senatorilor cari şi-au cedat diurna lor pe o zi.

In numele comitetului de iniţiativă a ridicării acestei statui aduc viile mulţumiri tuturor marilor bărbaţi şi autorităţi, cari au contribuit la înălţarea acestui măreţ monument naţional.

D. VICTOR HODOR, secretarul general al rezidenţei regale a ţinutului Someş, luând cuvântul şi adresându-se d-lui colonel Teodor Sbârcea, primarul oraşului Bistriţa, a spus: In momentul când în numele ţinutului Someş vă predau acest monument, care din această zi va fi cea mai splendidă mărturie a conştiinţei româneşti, o măreaţă podoabă a acestui oraş şi un semn al gratitudinei noastre, vă rog să-l păstraţi cu grije şi mândrie, căci el va vesti vremurilor tăria geniului nostru naţional.

D. col. TEODOR SBARCEA, primarul oraşului Bistriţa, a spus: Sunt fericit că pot lua în patrimoniul oraşului acest impunător monument şi cu mine întreaga populaţie a oraşului Bistriţa, monument care reprezintă pe răscolitorul sufletelor noastre, poetul Andrei Mureşanu. Vă asigur că oraşul îl va păstra cu sfinţenie.

Corul societăţii „Mihai Viteazul", sub conducerea d-lui prof. Erwin Lurtz, a intonat „Deşteaptă-te Române", cântat apoi de întreaga populaţie prezentă.

In sunetele fanfarelor militare din localitate şi cele ţărăneşti din judeţ, a urmat defilarea celor peste 8 mii de participanţi din toate comunele judeţului, în frumoasele lor costume naţionale, durând aproape 2 ore.

SEZATOAREA DIN CURTEA BAT. 8 VANATORI DE MUNTE

A urmat o şezătoare artistică-culturală, în curtea bat. 8 vânători de munte

D-şoara Livia Bozga, strănepoată a lui Andrei Mureşanu, elevă în cl. I a gimnaziului de fete din localitate, a declamat poezia „Lui Andrei Mureşanu", de prof. Grigore Toma dela lic. „Al. Odobescu".

Fetiţa Maria Isăcescu a declamat „Spre libertate" de Andrei Mureşanu.

Elevul de cl. VIII-a dela liceul „George Coşbuc" din Năsăud, Alexandru Husar, a recitat „Omul frumos" de Andrei Mureşanu.

D. prof. ŞTEFAN LUPU, profesor la lic. „Al. Odobescu" din localitate, directorul ziarului local „Năzuinţa", a desvoltat apoi o frumoasă conferinţă, tratând despre viaţa şi opera lui Andrei Mureşanu.

Corul străjerilor şi străjerelor a executat „Deşteaptă-te Române".

D. ATANASIE POPA, inspector al „Străjii Ţării", a vorbit străjerilor despre însemnătatea zilei.

Corul străjerilor a intonat Imnul regal.

D. col. IOAN DUMITRACHE, prefectul judeţului, a mulţumit tuturor celor de faţă pentru numărul impresionant în care au ţinut să participe la actul proslăvirii memoriei lui Andrei Mureşanu, cu prilejul desvelirii statuii lui, desprinzând sensul înalt al acestei serbări naţionale.

BANCHETUL

In saloanele „Cercului cultural" s'a ţinut un banchet de 200 tacâmuri. Au toastat: P. S. Episcop dr. Iuliu Hossu pentru M. S. Regele Carol al II-lea făuritorul României Mari şi pentru memoria lui Andrei Mureşanu, ctitor al României Mari; dr. Tit Mălai, prof. universitar; dr. Leon Scridon, protopop Ioan Petringel, Teodor Sârbu, primarul oraşului Bistriţa; Nic. Ianul, comandantul legiunii năsăudene a „Străjii Ţării", dr. Gheorghe Alexandrescu-Câmpulung şi Victor Hodor, secretarul general al rezidenţei regale a ţinutului Someş.

S'au redactat apoi şi expediat telegrame omagiale: M. S. Regelui Carol al II-lea, membrilor guvernului, general Al. Hanzu, rezident regal al ţinutului Someş şi d-lui dr. Victor Moldovan, preşedintele comitetului de iniţiativă a ridicării statuii lui Andrei Mureşanu, care a fost împiedecat să participe la serbare, fiind reţinut la Bucureşti.

Anchetele noastre în satele secuizate din judeţul Ciuc

Câteva date şi înfăptuiri ale d-lui col. Victor Mihail, prefectul judeţului

Miercurea-Ciuc, 30 Noemb.

Ofensiva sanitară, începută vara trecută, în toată ţara, a dus — după cum se ştie — la frumoase rezultate. In judeţul nostru, unde populaţia este mult mai săracă ca în alte regiuni, din cauza pământului neproductiv şi al climei reci, locuitorii duc o viaţă, care nu e de loc de invidiat, răsfiraţi din fragedă copilărie, prin creerii munţilor ca păzitori de vite, tăietori de lemne sau cioplitori de piatră. Aceştia, cari prin forţa lucrurilor nu pot duce o viaţă mai omenească, au neapărată nevoie de asistenţă medicală.

Cunoscând toate aceste lucruri, d. col. Victor Mihail prefectul judeţului, a dispus ca toţi medicii de circumscripţie să continue ofensiva sanitară începută în vară.

Prima ofensivă sanitară — a spus d-sa — a fost mai mult pentru cunoaşterea situaţiei. Acum, însă, când se ştie unde stă răul, trebue să se depue mai multă stăruinţă pentru ameliorarea lui. Pe de altă parte, trebue să se câştige încrederea populaţiei şi pusă să aplice sfaturile bune date de medici cu ocazia primei campanii sanitare.

In consecinţă, toţi medicii de circumscripţie au fost obligaţi să înainteze la sfârşitul fiecărei luni, direct prefecturei, o dare de seamă asupra activităţii lor din luna respectivă, dovedind cu date concrete rezultatele obţinute.

ACTIVITATEA PE TEREN ŞCOLAR

Dar d. prefect a vrut să cunoască bine şi mersul învăţământului primar din acest judeţ. Pentru aceasta, însoţit de d. Niţă Buzea revizorul şcolar al judeţului, a făcut o serie de inspecţii inopinante la scoliile primare din judeţ şi mai ales Joia, spre a se convinge de aplicarea programului străjeresc, menit să dea o aleasă educaţie patriotică tinerelor vlăstare.

D-sa a căutat cu multă bunăvoinţă, să îndrepte greşelile observate la unele şcoli, îndrumând pe învăţători să ia cât mai des contact cu părinţii copiilor şi prin purtarea lor să atragă şi simpatia locuitorilor faţă de şcoala statului. Cu aceastâ ocazie, d-sa s'a mai interesat, cu deosebită atenţie, de frecvenţa şcolară şi n'a lăsat să-i scape neobservat nici un fapt cât de neinsemnat, care ar fi putut fi spre binele şcolii şi al neamului şi a atrage luarea aminte, asupra acestora, a învăţătorilor cari au înţeles şi din atitudinea d-lui prefect că trebue să fie în mod permanent la datorie. Prin aceasta populaţia şcolară a crescut simţitor în tot judeţul.

AJUTORAREA ELEVILOR SARACI CU CARTI ŞI IMBRACAMINTE

Pentru copii săraci d-sa a îndrumat primăriile şi comitetele şcolare să găsească modalitatea procurării de îmbrăcăminte.

Spre a veni în ajutorul lor, li s'au distribuit cărţi şi rechizite şcolare în mod gratuit, în valoare de peste 200.000 lei, d-sa ţinând să fie personal de faţă în unele comune cu ocazia distribuirii acestora, unde au fost chemaţi şi părinţii, cărora li s'au explicat câte sacrificii face statul pentru copii, cărându-le şi lor în schimb să dea asemenea exemple frumoase pentru viitorii cetăţeni ai ţării.

Dar ramura în care d. colonel Victor Mihail, prefectul judeţului, a activat mai mult şi a reuşit să obţină mai multe rezultate frumoase, a fost aceia a românilor maghiarizaţi, sub fosta stăpânire austro-ungară.

Dar despre acestea vom vorbi mai detaliat într'un articol viitor.

—xx⊙●⊙xx—

Tifos exantematic in jud. Covurlui

Galaţi, 30 Noembrie

In comuna Cudalbi s'au ivit 3 cazuri de tifos exantematic, iar la Fârţăneşti un caz de scarlatină.

D. dr. Smadu, inspector general sanitar a plecat împreună cu d. dr. Marcu, medicul primar al judeţului la faţa locului spre a lua măsurile dictate de împrejurări.

O preocupare laudabilă a tineretului român din Ardeal

Acţiunea pentru reromânizarea numelor. — Apelul unui grup de studenţi inimoşi

Cluj, 30 Noembrie

După cum se ştie, comitetul regional pentru Transilvania al „Ligii antirevizioniste române" a luat o iniţiativă generală pentru reromânizarea numelor. Nu este vorba aci despre o acţiune de românizare forţată, după metoda maghiară dinainte de război, ci numai de reromânizarea numelor acelor români, cari au pierdut vechile lor nume, neaoş româneşti, forţaţi de împrejurări vitrege, în cari au trăit în trecut. Cea mai bună dovadă, că nu ne gândim la o acţiune de românizare forţată este că legea pentru redobândirea numelor nici nu admite schimbare numelor decât românilor şi anume acelor români, cari au pierdut vechile lor nume, siliţi fiind de împrejurări a lua nume străine, fie ei, fie părinţii lor.

Până acum cele mai îmbucurătoare rezultate ale acestei acţiuni le-a dat comitetul „Ligii antirevizioniste" din Satu Mare, la a cărui iniţiativă au fost reromânizaţi în judeţ vre-o 30.000 de nume. Desigur, era cea mai mare nevoe de această acţiune în acea parte a ţării, căci sunt dovezi şi documente istorice, cari ne fac dovada, că aci s'a procedat cu cea mai mare înverşunare din partea fostei stăpâniri, deslănţuindu-se o campanie sistematică pentru maghiarizarea familiilor româneşti, prima etapă fiind maghiarizarea numelor.

Acţiunea de reromânizare a numelor nu a dat, însă, rezultatele dorite şi nici pe departe nu au fost reromânizate toate numele înstrăinate din Transilvania. Deaceea primim cu plăcere apelul pe care ni l-a trimis un grup de studenţi români inimoşi dela Academia comercială din Cluj, prin care se insistă pentru desăvârşirea operei de reromânizare. Iată între altele ce se spune în acest apel:

„Se împlinesc 20 de ani de când Ardealul a fost liberat din cătuşele de oţel ale stăpânirii asupritorilor noştri unguri de odinioară. Peste câteva zile se va sărbători cu mare fast ziua sfântă, în care s'a petrecut acest mare eveniment al istoriei noastre naţionale. Intreaga suflare românească va trăi clipe de înălţare sufletească.

Dar voi, tineri ardeleni şi bănăţeni, de origină română, cari şi astăzi, după două decenii dela înfăptuirea unirii, mai purtaţi încă numele unguresc, cu care v'au botezat unguri în mod abuziv, veţi avea oare parte de aceste clipe fericite? Cum vă veţi simţi voi în această mare şi sfântă zi a neamului? Glasul conştiinţei voastre nu vă va mustra oare pentru că nu aţi lăpădat numele vostru de împrumut?

Nu veţi putea participa cu tot sufletul la marele praznic al neamului înainte de a părăsi numele vostru străin, îmbrăţişând pe acela, neaoş românesc, pe care l-au avut strămoşii voştri daci ori romani. Până atunci vă va mustra conştiinţa şi veţi fi puşi alături de acei tineri români rătăciţi, cari se căsătoresc cu ungurroaice şi se îndepărtează astfel de sânul neamului lor.

Apelăm la întreaga studenţime română din ţară şi în special la studenţimea română din Transilvania, să dea concursul cuvenit acţiunii de reromânizare a numelor maghiarizate toţi aceia, cari au astfel de nume şi dând în acelaş timp concurs pentru ca un număr cât mai mare de români din aceste provincii să revină la vechile nume româneşti".

Inimosul apel al studenţilor români din Cluj se termină cu un apel către societăţile patriotice şi către presa românească, pentru a li se da sprijin în această acţiune. Apelul este semnat în numele unui grup de studenţi, de d. Alexandru T. Şipoş, care îşi pune numele de familie de origină maghiară în paranteză, dovadă a intenţiunii sale de a-l schimba cu numele românesc pe care cu siguranţă îl purta tatăl ori bunicul său.

Nu trebue să adăugăm, că tineretul nostru va avea alături presa cu adevărat românească în toate acţiunile sale animate de astfel de frumoase idei româneşti constructive. Deaceea înregistrăm cu elogii frumoasa iniţiativă şi suntem siguri, că ea se va bucura nu numai de concursul nostru, dar şi de acela al autorităţilor şi al bunilor români de pretutindeni.

Comitetul regional pentru Transilvania al „Ligii antirevizioniste române" ţine să anunţe tinerii, cari au pornit această acţiune, că le ţine la dispoziţie în mod gratuit atât legea pentru reromânizarea numelor, cât şi formularele tip pentru cereri de reromânizare de nume. Ele pot fi obţinute în fiecare zi la biroul ligii (Cluj, calea Regele Ferdinand 110, d. a. 3—6).

Cei ce doresc informaţiuni în privinţa aceasta, se pot adresa tuturor comitetelor judeţene ale „Ligii antirevizioniste române", ori comitetului regional din Cluj şi vor primi gratuit legea numelui şi cereri tip. Modalitatea schimbării numelui, pentru redobândirea vechiului nume românesc, este foarte simplă şi aproape nu costă nimic.

Ar fi de dorit, ca numele maghiarizate pe vremuri să dispară cu timpul cu desăvârşire, odată cu amintirea tristă a stăpânirii trecute.

AUREL GOCIMAN

CRONICA VÂNĂTOREASCĂ

Străinii la vânătoare

ŞTIRI VANATOREŞTI

De curând, la un concurs automobilistic, a participat d. Hans Stuck, care înapoindu-se în Germania a scris în 11 ziare şi reviste străine, articole foarte frumoase despre ţara noastră. Ne cade în mână revista germană: „Deutsche Sport-Illustrierte" nr. 45, care la pagina 1394 şi 1395, aduce un articol semnat Hans Stuck cu titlul: „Vânătoare de recorduri de coastă şi raţe sălbatice".

Noi vânătorii am susţinut întotdeauna că cel mai bun mijloc de propagandă pentru ţara noastră este vânătoarea. In vânătoare trebue să se investească bani mulţi, pentru ca ea să ducă peste hotare faima României.

Traducem parte din articolul d-luj Stuck, pentru a ilustra prin el dreptatea noastră.

...Nu departe de mare se găseşte cabana noastră de vânătoare. Ii şi spun „a noastră", atât de bine, ca acasă, ne-am simţit în ea. In mijlocul pustiului din Deltă: o cabană civilizată cu 15 camere, o mare încăpere cu duş, apă caldă şi rece, o sufragerie enormă, cu un cămin şi o gospodărie de primul ordin.

Ce ar însemna însă numai cabana de vânătoare, fără braţele Dunării, fără lianele şi plantele agăţătoare, fără cărările de apă printre nuferi şi marea de stuf, prin care cutreeri dela 4 dimineaţa până la ora 7 seara?

Ce reprezintă *„Die kraniche des Ibikus"* *) faţă de stolurile adevărate, reale de 10.000 şi 20.000 de lebede sălbatice, raţe, gâşte şi pelicani?

Orice vânător înnebuneşte şi se înapoiază seara cu umărul învineţit şi falca albastră.

Am împuşcat stârci, am doborît cocori şi pelicani am avut la picioarele mele; iar când a trebuit să părăsesc Delta, am întâlnit în Carpaţi urşi şi lupi, iar eu am tremurat atât de tare încât, prima oară, n'am putut trage.

Ştiu precis, acuma se va spune: „Toate acestea şi le-a combinat Stuck — povestea cu urşii şi cocorii..."

„Ei bine, de data aceasta, *„chestia cozii vulpei (cu mâneca)"* o „pot dovedi aşternând la picioare „o superbă blană de urs".

Şi d. Stuck închee, după ce vorbeşte de multe văzute în România:

„In orice caz mă bucur de pe „acum de viitoarea mea vizită în „România, care este o ţară ce se „ridică vijelios, o ţară interesantă şi complexă în care am fă„cut recorduri de coastă şi am „împuşcat urşi".

Ne bucurăm de faptul că nu este pentru prima oară, când un străin care a venit să vâneze la noi, vorbeşte cu atâta entuziasm şi dragoste de vânatul şi de ţara noastră.

Datorăm mulţumire şi recunoştinţă tuturor acelora care prin munca şi priceperea lor, trimit departe peste graniţele ţării, faima vânătorească a românilor.

România este şi trebue să rămână ţara urşilor şi paradisul păsărilor.

Să muncim noi, cei 30.000 de vânători ca acest renume al ţării să nu piară niciodată.

SOLITARUL

*) „Die kraniche des Ibicus" este vestita poezie a lui Schiller în care vorbeşte de mulţi cocori.

SE ALTEREAZA PULBEREA DE VANATOARE FARA FUM?

In timpul cât un vânător obicinueşte să-şi păstreze muniţiunea, desigur nu. Este dovedit prin experienţe serioase, că se pot păstra cartuşe cu alice, timp de 15 ani, fără ca să se observe cea mai mică diminuare a calităţii lor. De importanţă este la tot cazul, cum şi în ce loc au fost păstrate asemenea muniţiuni, respectiv, pulbere. In încăperi igrasioase, pulberea ţinută timp mai îndelungat, va „trage umezeală", în care caz se va aprinde mai anevoe, va arde într'un mod incomplect şi în consecinţă, va avea efecte slabe, în ce priveşte viteza şi puterea de penetraţiune a proiectului (glonte sau alice).

In localuri prea încălzite, pulberea va pierde din gradul de umiditate, ce îi este necesar. Să se păstreze deci în încăperi, în care temperatura nu trece nici când peste + 8 până la + 15 grade C. Şi aci, într'o mobilă (ladă) uscată. O pulbere încălzită la + 25 gr. C., poate să dea în armă presiuni mărite cu 100 at., ceea ce în caz eventual, poate să fie fatal pentru trăgător.

Iarna, cartuşe, expuse la frig exagerat, dau efecte slabe. Este deci recomandabil, ca în asemenea anotimp, aflându-ne pe teren, să păstrăm cartuşele mai bine prin buzunare, decât în genţi, sau cartuşiere.

Spre liniştirea celor îngrijoraţi, stabilim deci, că printr'un tratament raţional, nici un fel de alterare a pulberei fără fum, nu poate periclita integritatea corporală a trăgătorului. Cele mai multe accidente semnalate, se datorează numai modului deplorabil în care unii vânători îşi încarcă muniţiunea. Deci, nu încărcaţi nici pulbere, nici alice, decât măsurând doze *normale*, cu o balanţă de precizie ,ori cumpăraţi cartuşe de fabrică. La nici un caz însă confecţionate de încărcători ocazionali.

C. A. V. POPESCU

Potrivit deciziei ministeriale nr. 16031/938, dată asupra avizului consiliului permanent de vânătoare s'au hotărît următoarele:

1. In spiritul art. 25 din legea vânătoarei se instituie un premiu de 330 lei pentru fiecare lup împuşcat, prins sau otrăvit, din care 300 lei revine aceluia care prezintă pielea iar 30 lei cheltueli de poştă.

2. Pot pretinde suma de mai sus, toţi acei care prezintă autorităţilor locale (Inspectoratele judeţene de vânătoare, sau Ocolului silvic cel mai apropiat) pielea în stare proaspătă sau crudă.

3. Şeful autorităţii căreia s'a prezentat pielea, este obligat a o marca, crestând labele de dinainte prin două tăieturi în formă de cruce, în lungime de 3—4 cm. şi încheind un proces verbal conform modelului anexat.

Procesul verbal se va libera prezentatorului sau înainta cu adresă ministerului.

4. Plata se va face direct de minister, serviciul vânătoarei, prin mandat poştal.

5. Prezentatorii sunt obligaţi a face dovada permisului de vânătoare-port armă, sau portarmă formular model 7 sau posed armă în cazul când lupul a fost împuşcat. In cazul când s'a utilizat otrava se va prezenta autorizaţia de otrăvire.

Prin D. M. dela jur. nr. 18182 din 1938 s'a aprobat ca Societatea de vânătoare „Gh. Sasu" din Lipcani-Hotin, să fuzioneze cu Societatea de vânătoare „Cocorul" din comuna Trinca jud. Hotin.

Societatea susmenţionată va funcţiona sub numele de „Cocorul" cu 35 membri, va avea sediul în comuna Trinca, şi se va conduce potrivit statutelor Societăţii „Cocorul" care rămân valabile.

Dela 1 Aprilie 1939 toate înmormântările vor fi făcute de primăria municipiului Arad

Arad, 30 Noembrie

Intre reformele pe cari actuala conducere a oraşului nostru le anunţase îndată după înscăunare, figura şi introducerea dreptului de monopol asupra înmormântărilor. Urmărind realizarea acestui proect, menit să aducă venituri importante bugetului municipal, conducerea primăriei a şi redactat regulamentul după care va funcţiona serviciul întreprinderilor de înmormântare al oraşului. Prin regulament se prevede că primăria va avea dreptul de exclusivitate asupra transportării cadavrului din locuinţă, asupra aşezării sale în cosciug şi a înmormântării sale. Dreptul de a face comerţ cu articole funebre şi cu sicrie îl va avea oricine ca şi până acum. Nimeni nu va fi impiedecat dela aceasta. Insă pentru a veni în ajutorul populaţiei mai sărace primăria va înfiinţa şi ea un astfel de magazin, unde lumea va putea cumpăra cu preţuri mai reduse decât cele de pe piaţă.

Regulamentul întocmit de primărie mai prevede că orice cadavru, în decurs de patru ore dela declararea morţii, va fi transportat din oraş la morga unuia din cimitirele Aradului. Acolo va fi aşezat în cosciug şi depus într'o cameră specială, prevăzută cu instalaţii speciale pentru împiedecarea descompunerii. In vederea acestei inovaţii, în cimitirele arădene se vor construi câte o clădire specială prevăzută la parter cu o mare sală de ceremonie şi capele pentru oficierea serviciilor divine, iar la subsol cu camere-frigorifere. Aici vor fi aşezate sicriile cari, la o simplă apăsare de buton, vor fi ridicate cu ascensorul în sala de ceremonii.

Pentru a asigura înmormântărilor un aspect cuvenit şi adecvat împrejurărilor, primăria va achiziţiona automobile şi trăsuri funerare, cari vor fi puse la dispoziţia familiilor interesate, în schimbul unor taxe modeste. De altfel, în ce priveşte taxele ce se vor percepe de primărie pentru serviciile ce le face în această direcţie, vor fi foarte reduse în comparaţie cu cele ce se încasează azi de întreprinderile particulare.

Crima din Arad

UN SOŢ ŞI IMPUŞCA SOŢIA

Arad, 1 Decembrie

Astă noapte între orele 10 şi 11, meşterul perier Petru Iaeger cu domiciliul în str. Metianu nr. 11, a tras un glonte de revolver în soţia sa, după care a dispărut. Vecinii, alarmaţi de detunătură, au avizat poliţia şi ambulanţa salvării ,cari au sosit imediat la faţa locului.

Soţia lui Petru Iaeger a fost transportată la spitalul central, unde fiind examinată de medicul de serviciu, s'a stabilit că glonţul a pătruns în umărul stâng, unde s'a oprit.

Azi, dacă starea rănitei va permite, se va proceda la extragerea glontelui. Poliţia începând cercetările de rigoare a putut stabili că seara după ce Petru Iaeger împreună cu soţia sa au închis atelierul ce-l au s'a luat la ceartă. Aceasta a continuat şi după sosirea acasă pe un ton extrem de vehement, ţipetele şi cuvintele aspre ce şi le adresau reciproc atrăgând şi atenţia vecinilor. Cearta s'a sfârşit după ora 10, când Petru Jaeger, probabil enervat, a scos revolverul şi a tras în soţia sa, care a căzut la pământ, unde a fost găsită de vecini într'un lac de sânge. După comiterea crimei şi profitând de panica provocată de gestul său, Petru Iueger a dispărut. Poliţia l-a pus în urmărire.

—xx⊙●⊙xx—

Organizarea Căminului cultural la Baia Mare

Baia-Mare, 30 Noembrie

Imediat după publicarea legii serviciului social, despărţământul local al „Astrei" a pornit să strângă informaţii şi să-şi pregătească terenul pentru înfiinţarea căminului cultural prevăzut în această lege. Vestea că s'a dat „Astrei" dreptul de a înfiinţa căminele culturale în Ardeal a venit numai ca o confirmare a dreptelor aşteptări ale conducerii locale.

Intr'o şedinţă a comitetului despărţământului, ţinută sub preşedinţia rev. prepozit capitular Alexandru Breban, s'au stabilit în amănunte primii paşi de făcut pentru înfiinţarea căminului.

Dintre punctele esentiale de interes local, asupra cărora s'a stăruit mai mult în acea şedinţă, remarcăm hotărirea de a se cere primăriei să cedeze conducerea şcolei de arte plastice din oraşul nostru pe seama „Astrei", respectiv pe seama căminului cultural ce se va înfiinţa. Dacă primăria va răspunde favorabil acestei dorinţe a „Astrei", şcoala de pictură din oraşul nostru, şcoala aceasta cu o faimă veche, credem că va ajunge la situaţia demnă pe care o merită.

Spre a se putea discuta cât mai des, spre a se putea strânge rândurile intelectualilor din oraşul nostru şi spre a se ajunge cât mai curând la rezultatele dorite, comitetul a hotărît să se întrunească în mod obişnuit, fără convocare specială la fiecare două săptămâni, Joia după amiazi în localul casinoului.

—xx⊙●⊙xx—

O impresionantă manifestare religioasă la Baia-Mare

Baia-Mare, 30 Noembrie

Reuniunea Mariană „Adormirea Maicii Domnului" a organizat în sala teatrului orăşenesc o impresionantă manifestaţie religioasă şi culturală, cu scopul de a strânge fonduri pentru ajutorarea copiilor săraci, în vederea sărbătorilor Crăciunului.

Serbarea a fost onorată cu prezenţa P. S. dr. Alexandru Rusu, episcopul Maramureşului.

D-na Iulia dr. Bretan, preziденta Reuniunii, a rostit cuvântul de deschidere şi a prezentat publicului pe conferenţiar, d. prof. Ovidiu Hulea, directorul liceului din Aiud.

D. O. Hulea a vorbit despre „Lourdes şi minunile lui", arătând minunile ce s'au întâmplat în acea localitate în cursul vremii. D-sa e unul dintre acei cari au beneficiat de vindecările miraculoase ce se întâmplă la Lourdes.

Din restul frumosului program, remarcăm tabloul vivant înfăţişând Fecioara dela Lourdes, montat cu talent de d-na prof. Margareta Pop şi acompaniat de orchestra şcolarilor.

La urmă, P. S. episcop al Maramureşului, din loja, a mulţumit conferenţiarului şi organizatorilor serbării.

—xx⊙●⊙xx—

Me